

stiller, at han haabede, at selv om dette Lovforslag ikke fremmedes og blev til Lov, der da paa anden Maade maatte fremkomme en tilfredsstillende Løsning af det Forhold, hvormed Lovforslaget hestæftiger sig. Denne Ytring er jo fremgaaet af en vis Tvivl om det foreliggende Lovforslags Godhed og Tilstrækkelighed, og der er jo under den Debat der har fundet Sted i Dag, fremkommet saa vægtige Angreb mod det foreliggende Lovforslag, at jeg paa ingen Maade nu finder Anledning til at dvæle ved Forslagets enkelte Bestemmelser, idet jeg ogsaa anser det for aldeles ubrugeligt til at fremme en Løsning af Spørgsmaalet. Derimod vil jeg altsaa i Overensstemmelse med den ærede Forslagsstiller i høj Grad ønske, at man maatte kunne komme til andre og heldigere Løsninger, og i saa Henseende vil jeg tilslade mig at fremtætte den Ansættelse, som dog nærmest er set fra Kirkeejernes, specielt Kirke-Tiendejernenes Standpunkt, at man vistnok overalt ønsker en Løsning af Forholdet, set fra selve Tiendejernenes Side, og naar jeg tror, at man ser saaledes paa Sagen, saa er det navnlig, fordi Byrderne ved at eje Kirken bestandig ere og maaste ogsaa maa være i Stigning. Der bliver stillet forøgede Krav, Befolkningen vokser, og det, der tidligere maaste have været en god Ejendom, er nu af en overordentlig tvivlsom Værdi. Men, selv om Tienden er rentabel og en god Ejendomsværdi, er der dertil knyttet saa mange Ubehageligheder, at man de aller fleste Steder kunde ønske Forholdet forandret. Jeg tror ogsaa, at det er almindelig udbredt Ansættelse, at Tiendeholdelsen i det hele taget er en noget gammeldags Institution. Det er jo saa ofte fremsat, at det er en uholdbar og utaalstelig Byrde. Det tror jeg nu paa ingen Maade, man kan sige. Jeg tror ikke heller, at nu efter de organisatoriske Lovbe, der ere fremkomne i Løbet af dette Aarhundrede, man kan sige, at det bliver opfattet som en uudholdelig Byrde. Men det bliver dog baade af Yderen og Modtageren anset som en noget gammeldags Ydelse, som man, hvad jeg allerede har tilsladt mig at sige, kunde ønske afløst. Jeg stiller mig da afgjort saaledes til Sagen, at jeg ønsker som den eneste Løsning Frivillighedens Vej. Jeg ønsker, at der maa fremkomme saadanne Forslag, at der kan blive aabnet Udgang for de Tiendehydere og Tiendejere, der begge ønske Afløsning, at mødes, og saadanne Former for en Afløsning mangler man nu. Her er fremkommet i Dag fra det ærede Medlem for Præstø Amt's 6te Valgkreds (Vojßen) en Anthyndning, af eller en Forelæggelse af et Lovforslag,

som imidlertid endnu ikke ligger her paa Bordet. Det er jo muligt, at en Løsning her igennem vil kunne findes, og den højtærede Indenrigsminister har jo ogsaa sagt, at han vilde medarbejde til en Løsning, hvis der var Muligheder her igennem. Det er maaste mere tvivlsomt, som ogsaa den højtærede Minister ytrede, om alle Tiendehydere i samme Grad som Tiendejerne ønske en Afløsning netop nu for Tiden. Jeg tror dog, at i sin store Almindelighed kan man sige, at ogsaa Tiendehydere ønske en Afløsning. Der er et andet meget beslægtet Forhold, Fæsteforholdet, som oftere er blevet omtalt i Dag. Hvad det angaar, er der jo netop gennem Lovgivningen bidraget til Afløsning af Fæsteforholdet, og den Udgang, der er bleven aabnet, er i rigt Maal bleven benyttet. Det kan nu siges om dette Forhold, at nu er der ikke nær saa mange af de tilbageværende Fæstere, der ønske at benytte sig af den Udgang, der er aabnet dem til Overgang til Selveje, som der var, da Lovven fremkom. Men det ligger jo ene og alene i de mindre gode økonomiske Forhold, hvorunder vi nu leve, men den egentlige Trang til at komme til at eje Jord selv er lige fuldt til Stede, det er kun, som sagt, de hydre Forhold, der have medført en Stagnation, saaledes at efter min Erfaring mange Fæstere nu ønske at blive ved at være Fæstere, og maaste mange Selvejere ogsaa ønske at blive Fæstere paa ny. Men saa vi bedre Tider, vil atter Trangen vokse, og det, som er sket i den Periode, vi nu have lagt tilbage, er dog det, at en saa overordentlig stor Del af Fæsteejendommene ere gaaede over til Selveje. Jeg vil altsaa som sagt udtale det Ønske, at man maa kunne finde Veje, ad hvilke den frivillige Afløsning af Tienderne kan fremmes, og jeg vil anse det som højest sandsynligt og rimeligt og forsvareligt, at Kirketiendejerne ville bidrage til at fremme en saadan Løsning. Jeg skal ikke komme ind paa Afløsningen af de andre Tiender, der rumme saa overordentlig mange Spørgsmaal, som ogsaa skulle løses, men jeg vil kun udtale det Haab, at man ogsaa der maa kunne finde de rette Udveje, selv om det maaste vil være meget sværere end med Hensyn til Kirketienden.

Forslagsstilleren (S. C. Christensen): Det er ikke i og for sig nogen stor Støffelse for mig at høre Ministeriet udtale sig om, at det ikke gaar med til en Lov, der grunder sig paa Tvangsforanstaltninger, og at høre den højtærede Indenrigsminister udtale sig mod Princippet for denne Lov er ikke for mig noget overraskende. Jeg skal